

जनसेवा सामाजिक शैक्षणिक प्रतिष्ठान अहमदनगर
संचलित
डॉ. सी. व्ही. रामन बालवैज्ञानिक परीक्षा - 2024

इयत्ता - 6 वी

दिनांक - 24 / 3 / 2024

परीक्षा क्र. -

गुण - 100

वेळ - 1 तास

विद्यार्थ्यांना सूचना :-

- उत्तरे वेगळ्या उत्तरपत्रिकेवर लिहावयाची आहेत.
- सदर प्रश्नपत्रिकेत 50 प्रश्न अनिवार्य आहेत. प्रत्येक अचूक उत्तरास दोन गुण आहे.
- प्रत्येक प्रश्नाला चार पर्यायी उत्तरे सुचविली आहेत. त्यापैकी योग्य तो उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेत छायांकित करावा.
- त्यासाठी काळ्या किंवा निळ्या शाईचा बॉलपेन वापरावा.
- एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही, तसे केल्यास तपासले जाणार नाही.
एकाच प्रश्नाचे एकापेक्षा जास्त गोल छायांकित केल्यास तो प्रश्न तपासला जाणार नाही.
- उत्तर लिहिण्याची योग्य पध्दती उदा.
प्रश्न 1. ----- शरीरातील सर्वात मोठी ग्रंथी आहे.
1. स्वादुपिंड 2. थायरॉक्सिन 3. यकृत 4. लालोत्पादक ग्रंथी
उत्तर : 1. ○ 2. ○ 3. ● 4. ○
- घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घ्यावी. वेळेचे नियोजन करावे.
- निगेटिव्ह गुण पध्दती लागू नाही.

इ. - 6 वी

- प्र. 1 खालीलपैकी कोणते घातक घटक इंधन ज्वलनातून हवेत सोडले जातात.
Which of the following harmful substances released in air through combustion of fuels.
1. नायट्रोजन डायऑक्साइड, कार्बनडायऑक्साइड, कार्बन मोनोक्साइड
[Nitrogen dioxide, Carbon dioxide, Carbon monoxide]
2. कार्बन मोनोक्साइड, सल्फर डायऑक्साइड, काजळी
[Carbon monoxide, Sulphur dioxide, Soot]
3. फक्त-1 [Only-1]
4. 1 व 2 दोन्हीही [1 and 2]
- प्र. 2 वातानुकूलन यंत्रे, रेफ्रिजरेटर्स यामध्ये हवा थंड करण्यासाठी वापरले जाणारे ----- हे रासायनिक वायू हवेत मिसळल्यास ओझोनच्या थराचा नाश होतो.
The ozone layer is destroyed if chemical gases like ----- used in air conditions and refrigeratro mix with the air.
1. कार्बन मोनोक्साइड [Carbon Monoxide] 2. क्लोरोफ्लोरो कार्बन [Chlorofluro Carbon]
3. इथेन [Ethane] 4. वरीलपैकी नाही [None of the above]
- प्र. 3 IMD चे पूर्ण रूप.
The full form of IMD
1. Indian Metro Department 2. Indian meteorological Department]
3. Indian Meteor Division 4. वरीलपैकी काहीही नाही [None of the above]

प्र. 4 कुशित मृदा (ह्युमस) बदल खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे.

Which of the following statement correct about Humus.

1. मृत वनस्पती व प्राणी यांचे सुक्ष्मजीवांमार्फत विघटन होऊन म्हणजेच ते कुजून, मृदेवर जो थर तयार होतो.

[Humus is the layer formed on soil due to the decomposition of dead plants and animals by microbes]

2. कुशित मृदा जमिनीला पोषक घटक पुरवण्याचे काम करते.

[Humus supplies nutrient to the soil.]

3. मृदेत हवा खेळती ठेवणे, मातीत पाणी धरून ठेवणे या कामीदेखील कुशित मृदा महत्त्वाची आहे.

[Humus is also important for aerating the soil and for holding water in the soil...]

4. वरीलपैकी सर्व योग्य आहे.

[All of the above correct]

प्र. 5 खालीलपैकी कोणते सजीवांचे लक्षण आहे ?

Which of the following is a characteristics of living things?

1. प्रजनन, उत्सर्जन [Reproduction, Excretion]

2. चेतना क्षमता [Responsiveness to stimuli]

3. उत्सर्जन, श्वसन, प्रजनन, चेतना क्षमता [Excretion, Respiration, Reproduction, Responsiveness to stimuli]

4. फक्त - 1 [Only-1]

प्र. 6 दक्षिण अमेरिकेत जवळील गॅलापेगॉस बेटावर आढळणाऱ्या महाकासवाचे आयुर्मान सुमारे ----- असते.

The lifespan of the giant turtle found on the Galapagos Island in South America is about -----

1. 100 वर्ष [100 years]

2. 170 वर्ष [170 years]

3. 1 तास [1 hour]

4. वरीलपैकी काहीही नाही [None of the above]

प्र. 7 द्रव पदार्थ उतारावरून वाहतात या गुणधर्माला ----- म्हणतात.

Liquids flow downward on a sloping surface this property is called -----

1. स्थितीस्थापकता [Elasticity]

2. ठिसूळपणा [Brittleness]

3. प्रवाहिता [Fluidity]

4. कठीणपणा [Hardness]

प्र. 8 गलगंड हा आजार ----- च्या कमतरतेमुळे होतो ?

Goiter is caused by a deficiency of the mineral -----

1. लोह [Iron]

2. सोडियम [Sodium]

3. आयोडीन [Iodine]

4. कॅल्शियम व फॉस्फरस [Calcium & Phosphorous]

प्र. 9 चुकीची जोडी ओळखा ?

Identify the incorrect pair.

1. (दूध) - पाणी, रसायने जसे युरिया, स्टार्च [Milk - Water, Chemical like urea, Starch]

2. मिरची पावडर - वीट पावडर [Chili powder - Brick powder]

3. मिरपूड - धुण्याचा सोडा [Pepper corns - Washing soda]

4. तांदूळ - लहान पांढरे खडे [Rice - Small white stones]

प्र. 10 दिलेल्या सांध्याचा प्रकार ओळखा.

Identify the given types of joints.

1. सरकता सांधा [Gliding joint]

2. उखळीचा सांधा [Ball and socket joint]

3. बिजागिरीचा सांधा [Hinge joint]

4. वरीलपैकी नाही [None of these]

प्र. 11 तुम्ही जेव्हा झोपाळ्यावर झोका घेतात तेव्हा झोपाळ्याची हालचाल कशी होते ?

What kind of movement does a swing in a park show?

1. आंदोलित गती [Oscillatory motion]
2. नियतकालिक गती [Periodic motion]
3. वर्तुळाकार गती [Circular motion]
4. यादृच्छिक गती [Random motion]

प्र. 12 योग्य विधान ओळखा.

Identify the correct statement.

S1 : स्नायूंच्या सहाय्याने लावलेल्या बलाला स्नायूबल म्हणतात.

[S1 : The force applied with the help of muscles is called muscular force.]

S2 : यंत्रामार्फत लावल्या गेलेल्या बलाला गुरुत्वीय बल म्हणतात.

[S2 : The force applied by means of machine is called gravitational force.]

1. S1 व S2 चुकीचे [S1 and S2 are false]
2. दोन्ही S1 व S2 बरोबर [Both S1 and S2 true]
3. S1 बरोबर व S2 चुकीचे [S1 true and S2 false]
4. S1 चुकीचे S2 बरोबर [S1 false and S2 true]

प्र. 13 गट अ चे उदाहरण ब गटातील बलाच्या प्रकारांशी जुळवा.

Match the example of Group 'A' with their types of force in Group 'B'

'A'			'B'		
i.	बैलाने गाडी ओढणे		a.	स्थितिक विद्युत बल	
	[An ox pulling cart]			[Electrostatic force]	
ii.	ताणकाट्याने वजन करणे		b.	स्नायू बल	
	[Weighting with a spring balance]			[Muscular force]	
iii.	घासलेल्या प्लॅस्टिक पट्टीने कागदाचे कपटे उचलणे			गुरुत्वीय बल	
	[Picking up pieces of paper with a plastic scale]		c.	[Gravitational force]	
1. i] a	ii] b	iii] c	2. i] b	ii] c	iii] a
3. i] c	ii] a	iii] b	4. i] b	ii] c	iii] a

प्र. 14 भाजी चिरण्यासाठी तुम्ही कोणते यंत्र वापराल ?

Which machines will you use to do the ----- to cut vegetables.

1. पाचर [Wedge]
2. तरफ [Lever]
3. टेकू [Fulcrum]
4. कप्पी [Pulley]

प्र. 15 खालीलपैकी कोणती वस्तू दीप्तीमान आहे.

Which of the following is luminous.

1. ग्रह [Planet]
2. उपग्रह [Satellite]
3. तारे [Star]
4. 1 व 3 [1 and 3]

प्र. 16 सर्वात मोठी सूर्य तब कडी ----- येथे आहे.

The largest sundial is at -----

1. जंतर मंतर, नवी दिल्ली [Jantar Mantar, New Delhi]
2. राजस्थान [Rajasthan]
3. पुष्कर [Pushkar]
4. वरीलपैकी नाही [None of the above]

प्र. 17 मी सूर्यमालेतील सहावा ग्रह व गुरु ग्रहानंतर सर्वात मोठा ग्रह आहे. मी एक वैशिष्ट्यपूर्ण ग्रह आहे. कारण माझ्या भोवती कडी आहे. ओळखा पाहू मी कोण ?

I am sixth planet of the solar system and next only to Jupiter in size. I Peculiar planet because of the ring around me who I am ?

1. नेपच्यून [Neptune]
2. शनी [Saturn]
3. मंगळ [Mars]
4. युरेनस [Uranus]

प्र. 18 महाराष्ट्रात उल्कापाताच्या आघाताने तयार झालेले सरोवर खालीलपैकी कोणते ?

Which of the following lake has been formed by the impact of meteorite in Maharashtra?

1. लोणार सरोवर [Lonar Lake]
2. सांभार सरोवर [Sambar Lake]
3. अजिंठा [Ajintha]
4. महाबळेश्वर [Mahabaleshwar]

प्र. 19 भारताचे मिसाईल मॅन म्हणून कोणाला ओळखले जाते ?

Who is missile man of India?

1. डॉ. विक्रम साराभाई [Dr. Vikram Sarabhai]
2. डॉ. ए.पी.जे. अब्दुल कलाम [Dr. A.P.J. Abdul Kalam]
3. डॉ. सी.व्ही.रामन [Dr. C.V. Raman]
4. डॉ. होमी भाभा [Dr. Homi Bhabha]

प्र. 20 स्थायुरूप पदार्थाचे द्रव न होता थेट वायू अवस्थेत रूपांतर होणे या अवस्थांतरणाला ----- म्हणतात.

The change of a solid substance directly into a gas or vapour without first changing into a liquid is called -----

1. उत्कलन [Evaporation]
2. संप्लवन [Sublimation]
3. उकळणे [Boiling]
4. वरीलपैकी सर्व [All of the above]

प्र. 21 योग्य विधान ओळखा.

Identify the correct statement.

प्रतिपादन - उडणारा पक्षी गतिमध्ये असतो.

[Assertion : A flying bird is in motion]

कारण - एखादी वस्तू गतिमान आहे जेव्हा त्याची स्थिती काळाबरोबर बदलते.

[Reason : An object is said to be in motion if it's position change with time]

1. प्रतिपादन आणि कारण दोन्ही खरे असल्यास कारण हे प्रतिपादनाचे योग्य स्पष्टीकरण आहे.

[If both assertion and reason are true and the reason is the correct explanation of the assertion]

2. प्रतिपादन आणि कारण खरे असल्यास कारण हे प्रतिपादनाचे योग्य स्पष्टीकरण नाही.

[If both assertion and reason are true but reason is not correct explanation of the assertion]

3. जर प्रतिपादन खरे तर स्पष्टीकरण खोटे

[If assertion is true and reason is false]

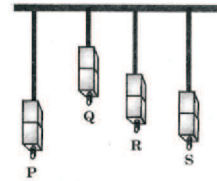
4. जर प्रतिपादन खोटे व कारण खरे

[If assertion is false and reason is true]

प्र. 22 पुढील आकृतीत चार चुंबक P, Q, R, S हे टेबल वरून अंतराने स्टील क्लीपकडे आकर्षित होतात तर त्या चुंबकांना त्यांच्या चुंबकीय सामर्थ्यावरून त्याची चढत्या क्रमाने मांडणी कशी करता येईल ?

The diagram below show the distance from which four magnets P, Q, R and S can attract a steel clip from a table. Arrange the magnets in ascending order of their magnetic strengths.

1. P, S, R, Q
2. Q, R, S, P
3. P, S, Q, R
4. R, S, P, Q

प्र. 23 दिलेल्या वनस्पतींमध्ये दर्शविलेल्या बाणाने खालीलपैकी कोणता पदार्थ वाहून नेला जातो

Which of the following substances are transported by the arrows shown in given plants?

- i. ऑक्सिजन [Oxygen]
- ii. खनिज [Minerals]
- iii. पाणी [Water]
- iv. कार्बनडाई-ऑक्साइड [Carbon dioxide]
- v. साखर [Sugar]

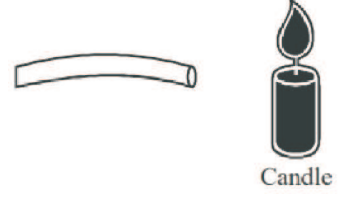
1. (i), (iii), (iv)
2. (ii), (v)
3. (ii), (iii)
4. (i), (ii), (v)

प्र. 24 वाकलेला पाईप वापरून तुम्ही जळणारी मेणबत्ती पाहू शकत नाही कारण -

You cannot see a burning candle by using a bent pipe. This is because-

1. प्रकाश पाईपच्या बाजूने वाकतो. [Light gets bent along the pipe]
2. प्रकाश सरळ रेषेत प्रवास करतो. [Light travels in straight line]
3. प्रकाश परावर्तित होतो. [Lights gets reflected]
4. प्रकाश शोषून घेतो. [Lights gets absorbed]

प्र. 25 सौर ऊर्जा ही ----- आहे.

Solar energy is -----

1. अपारंपारिक [Non-conventional]
2. हरित [Green]
3. अक्षय [Renewable]
4. वरील सर्व [All of the above]

प्र. 26 कागदाची लांबी मोजताना एका टोकाला पट्टीने 2 सें.मी. असते आणि दुसऱ्या टोकाला 15.5 सें.मी. असते तर कागदाची लांबी किती ?

While measuring the length of a paper the reading of the scale at one end is 2 cm and at the other end is 15.5 cm

1. 15.5 सें.मी. [15.5 cm]
2. 14.5 सें.मी. [14.5 cm]
3. 13.5 सें.मी. [13.5 cm]
4. 17.5 सें.मी. [17.5 cm]

प्र. 27 कृष्णाच्या शिक्षकाने त्याला मोजमापाच्या टेपचा वापर करून बेंचची लांबी मोजण्यास सांगितले, शिक्षकाने त्याला मोजण्याचे टेप का वापरण्यास सांगितले ?

Krishna's teacher asked him to measure the length of a bench using a measuring tape. Why did the teacher ask him to use measuring tape?

1. लांबी मोजण्यासाठी हे एक नवीन उपकरण आहे. [It is a new devices to measure lengths]
2. ते वापरण्यास अतिशय सोयीचे आहे. [It is very convenient to use]
3. हे मोजणमापाची मानक एकेके वापरते. [It uses standard units of measurement]
4. हे फक्त साधन उपलब्ध आहे. [It is only device available]

प्र. 28 जागतिक पर्यावरण दिन ----- साजरा केला जातो.

World Environment Day is celebrated on -----

1. 7th एप्रिल [7th April]
2. 5th जून [5th June]
3. 10th मार्च [10th March]
4. 1st डिसेंबर [1st December]

प्र. 29 देवीची लस कोणी शोधली ?

Who discovered vaccination of small pox?

1. जोनास साल्क [Jonas Salk]
2. एडवर्ड जेन्नर [Edward Jenner]
3. अलेक्झांडर फ्लेमिंग [Alexander Fleming]
4. स्टीफन हॉकिंग [Stephan Hawking]

प्र. 30 चांद्रयान-3 मोहिमेची उद्दिष्टे कोणती ?

1. प्रात्यक्षिकासाठी चंद्रावर फिरणारे रोव्हर उतरविणे [To demonstrate Rover roving on the moon]
2. जागेवर वैज्ञानिक प्रयोग करणे. [To conduct in-situ scientific experiment]
3. चंद्राच्या पृष्ठभागावर सुरक्षित व सौम्य लँडिंग प्रदर्शित करण्यासाठी
[To demonstrate a safe and soft landing on lunar surface]
4. वरील सर्व [All of the above]

For Q. 31 to 33

इ. - 6 वी

गटात न बसणारे पद ओळखा.

Find an odd man out.

प्र. 31 1. 123

2. 25

3. 341

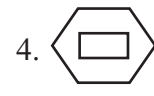
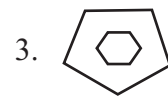
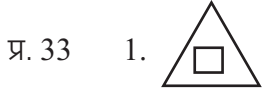
4. 218

प्र. 32 1. 4174

2. 5459

3. 2126

4. 9637

For Q. 34 to 37

प्रश्नचिन्हाच्या जागी योग्य संख्या लिहा.

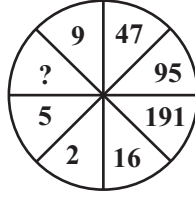
Find the number that can replace question mark.

प्र. 34 1. 1

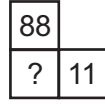
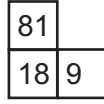
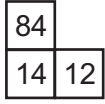
2. 7

3. 9

4. 5

प्र. 35

1. 16

2. 21

3. 8

4. 81

प्र. 36 1. 92

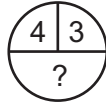
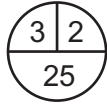
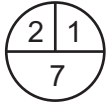
2. 96

3. 94

4. 106

19	8	81
20	14	102
13	19	?

प्र. 37

1. 36

2. 61

3. 49

4. 94

प्र. 38

सकाळी 9 : 30 वाजता घड्याळाचा तासकाटा व मिनिटकाटा यांच्यात किती अंशाचा कोन तयार होईल ?

What will be the measure of an angle between the hour hand and minute hand of clock at 9 : 30 am?

1. 95° 2. 90° 3. 100° 4. 105° **For Q. 39 & 40**

खालील प्रश्नातील प्रश्नचिन्हाच्या जागी योग्य संख्या शोधून लिहा.

Find the missing character in each of the following questions.

प्र. 39 11 : 110 :: 9 : ?

1. 71

2. 81

3. 72

4. 82

प्र. 40 210, 195, 175, 150, 120, ?

1. 75

2. 80

3. 85

4. 90

प्र. 41

पुढील प्रश्न आकृतीची आरशातील प्रतिमा कशी दिसेल ते ओळखा.

Find the mirror image of the question figure from the alternatives.

प्रश्न आकृती

उत्तर आकृत्या

[Question figure]

[Answer figures]

1.

2.

3.

4.

प्र. 42 पुढील प्रश्न आकृतीचे जलप्रतिबिंब कसे दिसेल ते ओळखा.

इ. - 6 वी

Find the water image of the question figure from the given alternatives.

प्रश्न आकृती

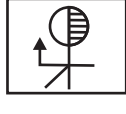
उत्तर आकृत्या

[Question figure]

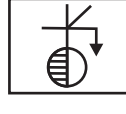
[Answer figures]

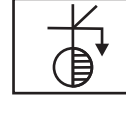
1.

2.

3.

4.

प्र. 43 सोहमने एक दोर 17 ठिकाणी कापल्यामुळे त्या दोराचे समान लांबीचे प्रत्येक 10 सेमी लांबीचे तुकडे तयार झाले तर दोराची लांबी किती असेल ?

Soham cut the rope 17 times and made pieces of equal length. If each piece is of 10 cm.

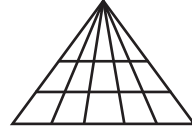
Find the length of the rope?

1. 18 मीटर [18 meter] 2. 180 सेमी [180 cm] 3. 17 मीटर [17 meter] 4. 170 सेमी [170 cm]

प्र. 44 सोबतच्या आकृतीतील त्रिकोणांची संख्या किती ?

How many triangles are there in the figure alongside?

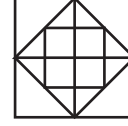
1. 49 2. 75 3. 45 4. 48

प्र. 45 बाजूच्या आकृतीत किती चौरस आहेत ?

Count the number of squares from the given alongside?

1. 9 2. 8 3. 11 4. 6

प्र. 46 आई व मुलगा यांच्या आजच्या वयाची बेरीज 72 वर्षे असून वजाबाकी 24 वर्षे आहे तर मुलीच्या जन्माच्या वेळी आईचे वय किती ?

Addition of the ages of mother and daughter is 72 years and subtraction is 24 years today.

What will be the age of mother at the time of his daughter's birth?

1. 24 वर्षे [24 years] 2. 28 वर्षे [28 years] 3. 20 वर्षे [20 years] 4. 22 वर्षे [22 years]

प्र. 47 2023 वर्षातील शिक्षक दिन मंगळवारी असेल तर 2023 वर्षी नाताळ सणाच्या दिवशी कोणता वार असेल ?

Teachers day of year 2023 was on Tuesday. What was the day on Christmas Festival in the year 2023?

1. गुरुवार [Thursday] 2. बुधवार [Wednesday] 3. मंगळवार [Tuesday] 4. सोमवार [Monday]

For Q. 48 & 49

ABCDE FGHIJ KLMNO PQRST UVWXYZ

वरील अक्षरमालेचे निरीक्षण करून प्रश्नचिन्हाच्या जागी येणारे अक्षर / अक्षरसमुह पर्यायातून शोधा.

Observe the above alphabets and find the letter or group of letters that can replace the question mark?

प्र. 48 US, QO, MK, IG, ?

1. FG 2. EC 3. MO 4. AD

प्र. 49 A, D, I, P, ?

1. M 2. X 3. Y 4. Z

प्र. 50 एक घड्याळ दर तासाला 7 मिनिटे मागे पडते. दुपारी 3 वाजता बरोबर लावलेल्या घड्याळ्यात रात्री 9 वाजता कोणती वेळ दिसेल ?

A wall watch goes late by 7 minutes every hour. If it is adjusted at 3 pm. What time will it show at 9.00 p.m.?

1. 7:18 PM 2. 8:18 PM 3. 8:28 PM 4. 8:12 PM

(आपल्या प्रश्नपत्रिकेत 50 प्रश्न असल्याने (OMR Answersheet) उत्तर पत्रिकेत प्रश्न क्रमांक 1 ते 50 पर्यंतच उत्तरे नोंदवावीत.)

(या प्रश्नपत्रिकेची उत्तर सुची (Answer Key) ६/७ दिवसात www.drcvramanexam.in वेबसाईटवर उपलब्ध होईल)